

ARKEOLOGGRUPPEN AB, RAPPORT 2017:37
ARKEOLOGISK UTREDNING ETAPP 1 OCH 2

Billsta i Västerås

Billsta, fornlämning Västerås 66:1–2 och 68:1, del av
fastighet Västerås 4:79, Västerås socken och stad,
Västmanland

Leif Karlenby

ARKEOLOGGRUPPEN AB, RAPPORT 2017:37
ARKEOLOGISK UTREDNING ETAPP 1 OCH 2

Billsta i Västerås

Billsta, fornlämning Västerås 66:1–2 och 68:1, del av
fastighet Västerås 4:79, Västerås socken och stad,
Västmanland

Leif Karlenby

Lst dnr 431-3591-16

ARKEOLOGGRUPPEN I ÖREBRO AB
Drottninggatan 11, 702 10 Örebro
Telefon 019-609 04 10

www.arkeologgruppen.se
arkeologgruppen@arkeologgruppen.se

© 2017 Arkeologgruppen AB

Arkeologgruppen rapport 2017:37

Författare Leif Karlenby

Grafisk form Nina Balknäs@Högtorps Diverse

Omslagsfoto Frostig morgon över grävschakten.

Foto Om inte annat anges är fotografierna tagna av Arkeologgruppen AB.

Kartor ur allmänt kartmaterial, © Lantmäteriet Dnr R50223371_160001

Innehållsförteckning

Sammanfattning	5
Inledning	5
Bakgrund och kulturmiljö	5
Tidigare undersökningar	6
Syfte och frågeställningar.....	7
Metod	7
Resultat	9
Tolkning	11
Utvärdering av resultaten i förhållande till undersökningsplanen	11
Bilagor	20
Bilaga 2. Anläggningslista	26

Figur 1. Karta över trakten kring Billsta med den aktuella undersökningsplatsen markerad med svart cirkel. Skala 1:250 000.

Sammanfattning

Våren 2017 planerade Västerås kommun att bebygga en yta i den norra delen av bostadsområdet Billsta. Ytan var dels ängsmark, dels gräsmatta. I västra delen mot Svartån fanns en äldre, övergiven tennisbana.

Inom ytan fanns två registrerade fornlämningar, Västerås 66:1–3 och 68:1. Det rörde sig om två stensättningar och en älvkvarnsförekomst.

Fördelade över ytan grävdes 71 schakt. Sammanlagt grävdes 726 löpmeter, motsvarande 1 162 kvadratmeter. I norr framkom en större grop i ett av schakten. Det kan röra sig om en brunn. I sydöst framkom nio stolphål i en koncentration som skulle kunna antyda en byggnad eller en hägnad. De var dock kraftigt påverkade av plöjning och hade ett djup på högst 0,05 meter. I övrigt påträffades enbart en kolfläck och tre stycken röjningsrösen. Två stycken låg mitt på ytan invid ett nord-sydgående dike. Dessa var relativt små och upplagda av senare röjningssten. Det sydliga av dem var cirka 10 meter i diameter och 1 meter högt. Det bestod mestadels av lite större sten upplagda kring några större block. Även detta föreföll vara sentida.

I ett schakt i den västra delen framkom en malstensöverliggare, alltså en del av en enkel handkvarn som var vanlig under bronsålder och äldre järnålder. Den låg relativt nära älvkvarnsförekomsten Västerås 68:1. Inga övriga indikationer på fornlämning fanns i närområdet.

Inledning

Våren 2017 planerade Västerås kommun för nybyggnation av bostäder i Billsta i nordvästra delen av Västerås. Den planerade ytan var cirka 24 000 kvadratmeter stor. Den östra delen skulle inte bebyggas och låg till stora delar under en bullervall. I väster fanns en tennisbana och söder om den var området kraftigt omgjort. Detta innebar att utredningsområdet blev cirka 17 000 kvadratmeter stort.

Bakgrund och kulturmiljö

Billsta är ett sentida namn som inte återfinns i det äldre skriftliga materialet. Tidigaste omnämnande enligt Ortnamnsarkivet SOFI är så sent som 1942. Det rör sig om en del som styckats av från Hovdesta by, som ännu till delar är belägen några hundra meter norr om aktuellt område. Från de gamla kartorna framgår att området fram till 1900-tal legat som åkermark (Kjellberg 2006:12ff). Det äldsta omnämnandet av Hovedsta kommer från en handling rörande jordskifte år 1371 (Ortnamnsregistret SOFI).

Figur 2. Vy över den mellersta delen av området mot norr. På stenblocket längst till höger finns Västerås 68:1, en skålgropsförekomst med 10 skålgropar.

Det finns två fornlämningar inom utredningsytan. I den södra delen finns två stensättningar och på den ena stensättningen finns en skålgrop (Västerås 66:1–3). I den norra delen finns ett block med tio skålgropar och en rännformig fördjupning (Västerås 68:1). I närområdet finns flera stensättningar och älvkvarnar (Västerås 67:1, 69:1–3 och 70:1–3).

Tidigare undersökningar

I Västeråstrakten har så många undersökningar utförts att det faller sig orimligt att nämna dessa här. Undersökningarna har berört bosättningar från senneolitikum fram i järnålder. Några särskilt intressanta platser i närområdet är dock järnåldersbosättningen vid Tunby, några kilometer söderut på samma sida av Svartån (Annuswer & Karlsson 2003). Ett antal undersökningar har genomförts vid Brottberga på

andra sidan ån (Ählström 2004, Karlenby m. fl. 2004, Sundin 2014). En förundersökning med spännande resultat genomfördes år 2009 någon kilometer norr ut i Norra Rönaby (Appelgren 2009).

I samband med en särskild utredning etapp 1 år 2005 strax norr om utredningsområdet påträffades ett antal nya fornlämningar i form av älvkvarnsförekomster, fossil åkermark och stensättningar (Kjellberg 2006). Vid den nu aktuella utredningen gjordes ett besök på Västerås 67:1, som visade sig snarare vara ett stort röse, 25 meter i diameter och 4 meter högt, än en stensättning med 7 meters diameter.

Syfte och frågeställningar

Syftet med utredningen var att ge Länsstyrelsen beslutsunderlag inför en tillståndsprövning om ingrepp i fornlämning. Resultaten skulle också kunna användas som underlag i företagarens fortsatta planering. Utredningen skulle konstatera om det inom området fanns fornlämningar som inte är kända.

Utredningen skulle utföras med hög ambitionsnivå. Kartstudierna omfattade digitalt tillgängliga kartor på Lantmäteriet och Riksarkivet. Kartorna studerades för att lokalisera bebyggelse och andra anläggningar, men kartöverlägg upprättades inte.

En fältinventering genomfördes i form av en okulär besiktning av ytan och bedömning av de sedan tidigare kända fornlämningarna på ytan.

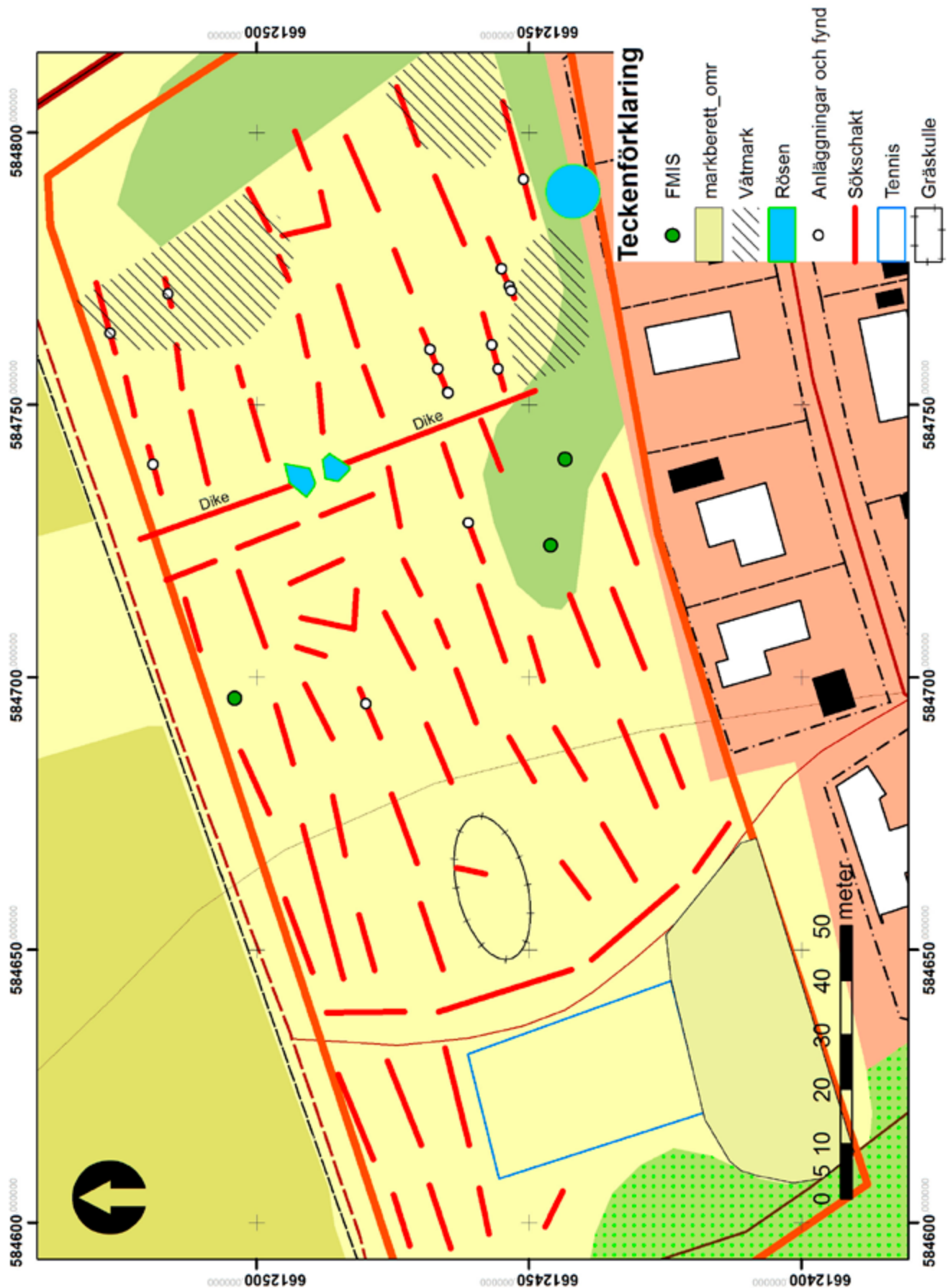
Utredningsgrävning med maskin utfördes inom området för att klargöra om det fanns fornlämningar som inte var synliga i markytan.

Metod

Utredningsgrävningen genomfördes i form av maskingrävda schakt med en längd mellan 4–24 meter och en skopas bredd, motsvarande 1,6 meter. Fördelade över ytan grävdes 71 schakt. Sammanlagt grävdes 726 löpmeter, motsvarande 1 162 kvadratmeter. Matjorden togs bort ned till orörd mark eller anläggningsnivå. Motsvarande 4,8 procent av ytan, eller 1 162 kvadratmeter, undersöktes med maskinschakt. Det gäller den ursprungliga ytan om 24 000 kvadratmeter. Med bortfallet för bullervall och tennisbana blir procentsatsen 6,8 procent av 17 000 kvadratmeter.

Grävning av anläggning skedde främst i sydöst, där ett antal mycket grunda stolphål påträffats. Dessa grävdes för att avgöra om det rörde sig om fornlämning eller inte.

Dokumentationen gjordes med handhållen GPS. Inmätta schakt och anläggningar registrerades i programmet Intrasis 3 och behandlades i ArcMap. Schakt och påträffade lämningar fotograferades. Grävda anläggningar som undersöktes begränsades till stolphålen. Dessa dokumenterades i text men sektionsritades inte, då det ringa djupet gjorde detta obehövligt.

Figur 4. Vy över den östra delen av utredningsområdet med utredningsschaktning på gång. Området var till stora delar sankt och i norr (höger i bild) påträffades ett vatten-avsatt kulturlager (A507) som innehöll en del tegel och spik.

Resultat

Inom ytan fanns två registrerade fornlämningar, Västerås 66:1-3 och 68:1. Det rör sig om två stensättningar och en älvkvarnsförekomst. Vid inventeringen kunde inga andra fornlämningar registreras, men på ytan fanns ett större och två mindre röjningsrösen (A537, A539 och A540). Det större röset var cirka 10 meter i diameter och låg i den södra delen av området, delvis upp i sluttningen mot Västerås 66:1-3. Det bestod av större stenar (0,5–1,0 meter) med mindre sten upplagt på och emellan de större stenarna. De överst liggande stenarna har förmodligen lagts upp i senare tid, men det kan finnas ett äldre röse i botten. De två övriga rösena var mindre men var också de upplagda runt större block. Diametern på rösena var cirka 5 meter och stenarna var mellan 0,3–0,5 meter stora. Rösena ligger mellan två diken som löper i nord-sydlig riktning, men bör vara äldre än dessa eftersom dikenarna slutade där rösena låg.

Vid schaktningen framkom fjorton anläggningar varav nio stolphål, en kolfläck, en större grop och två kulturlager. Vid efterarbetet med rapporten framgick att de två kulturlagren var delar av samma lager (A507). Det täckte en större yta i den nordöstra delen av utredningsområdet. Detta var en del av ett sankmarksområde som sträckte sig längs den västra sidan av bullervallen, som avslutade utredningsområdet i öster. Ett par våta partier fanns också i sydöst, men innehöll inga kulturlager eller andra fornlämningar (se figur 3 och figur 10).

I norr framkom en större grop (A501), det kan röra sig om en brunn, men kan också vara en helt vanlig grop eller spår efter ett borttaget stenblock. Gropen var cirka 2 meter i diameter och fylld med en grå till brunaktig, lätt kulturpåverkad lera eller silt. I ytan fanns enstaka stenar

Figur 5. Fotografi av sektion i ett av stolphålen.

upp till 0,10 meter stora och små kolfnyk. Anläggningen var placerad i en svag östsluttning mot en lokal våtmark, vilket förmodligen möjliggjort vattentäkt.

I sydöst framkom åtta stolphål (A524, 525, 526, 528, 529, 530, 532 och 533) i en koncentration som skulle kunna antyda en byggnad eller en hägnad. De var dock kraftigt påverkade av plöjning och hade ett djup på högst 0,05 meter (se figur 5). I övrigt påträffades ytterligare ett stenskott stolphål och en kolfläck inom ytan. Stolphålet A565 föreföll vara sentida. Kolfläcken A543 utgjorde inte någon anläggning, utan kan vara rester efter rotbrand eller liknande.

Få fynd påträffades. Tre kvartsbitar tillvaratogs, men kunde efter rengöring avföras som slagen kvarts. I schakt OS583, i den nordvästra delen av området, framkom en malstenslöpare. Det är en del av en enkel handkvarn som var vanlig under bronsålder och äldre järnålder. Den låg relativt nära älvkvarnsförekomsten Västerås 68:1. Inga övriga indikationer på fornlämning fanns i närområdet.

Utöver ovan nämnda anläggningar och fynd fanns inga tecken på fornlämningar. Marken under matjordsskiktet bestod av glaciala avlagringar, huvudsakligen silt och lera. I de högre belägna partierna i områdets mitt fanns inslag av morän och sand. I samband med byggnationen

av villor i söder anlades någon slags park inom utredningsområdet, bland annat lades en jordkulle upp som med tiden blivit en gräsbevuxen förhöjning som används som pulkabacke. En tennisbana har också byggts i området. Det ursprungliga matjordsskiktet förefaller – i alla fall i de västra delarna – ha avlägsnats i samband med anläggningsarbeten för parken. Om det funnits fornlämningar eller inte inom denna yta är svårt att uttala sig om, då eventuella lämningar kan ha försvunnit i samband med dylika insatser. I norr finns fortfarande delar av Hovdesta by samt fornlämningar i form av gravfält och skärvstenshögar (Kjellberg 2006). Strax nordväst om utredningsområdet finns Västerås 67:1, registrerad som en stensättning, men som förmodligen utgör ett stort röse.

Tolkning

Området ligger i en fornlämningsrik bygd och läget invid Svartån har förmodligen varit attraktivt. Inom utredningsområdet finns två fornlämningar registrerade. Det innebär att området är intressant ur arkeologiskt perspektiv, men utredningsgrävningen har visat att det i övrigt inte finns mycket till fornlämning under jord. De nio stolphålen var dåligt bevarade, men tydliga nog. De låg mellan två våtmarker, varför det inte rör sig om spår av byggnader. Det kan istället röra sig om stolpar efter en hägnad. Den eventuella brunnen kan inte säkerställas utan undersökning.

De spår som framkommit är få och otydliga. De bör inte föranleda några vidare insatser. Runt älvkvarnsförekomsten kan en mindre yta runt blocket kunna behövas för att avgöra om aktiviteter förekommit i samband med hållristningens användande.

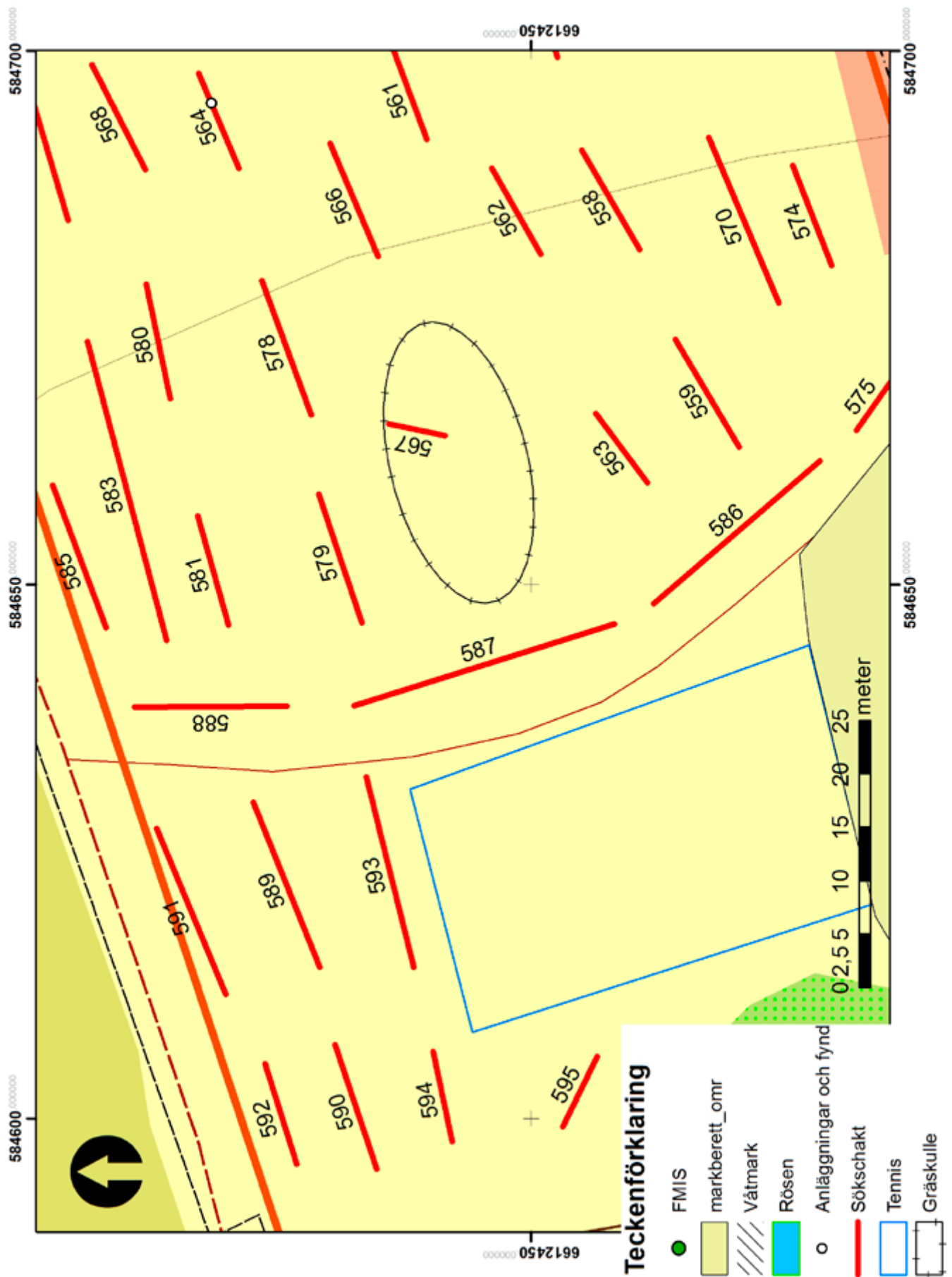
Kullen där de två stensättningarna ligger bör lämpligen lämnas utanför eventuell exploatering.

Utvärdering av resultaten i förhållande till undersökningsplanen

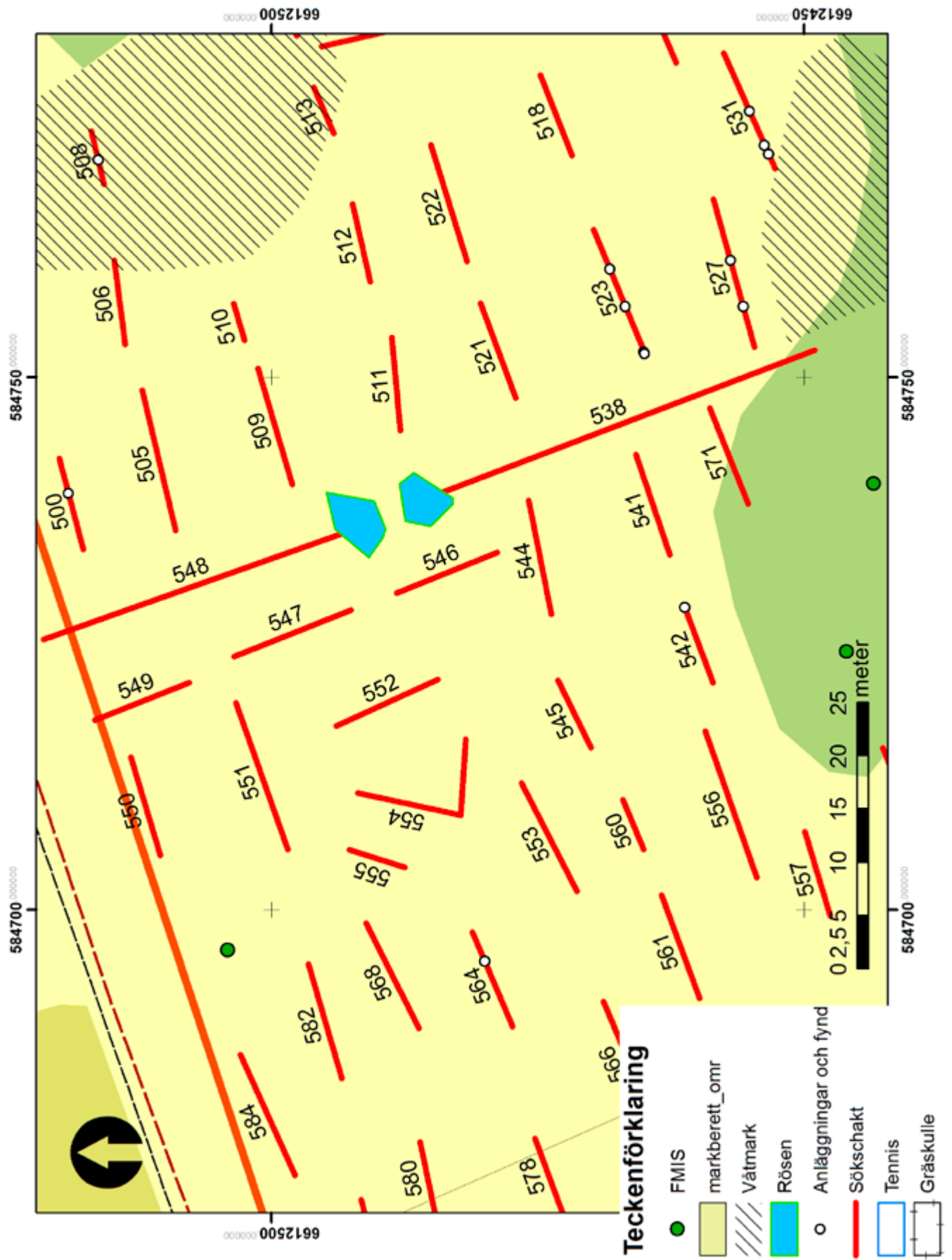
Syftet med utredningen var att ge Länsstyrelsen beslutsunderlag inför en tillståndsprövning om ingrepp i fornlämning. Resultaten skulle också kunna användas som underlag i företagarens fortsatta planering. Utredningen skulle konstatera om det inom området fanns fornlämningar som inte är kända.

Utredningen har med säkerhet kunnat visa att det inte fanns några mer omfattande fornlämningsförekomster inom området och att de lämningar som framkommit inte utgör något större hinder för exploatering utöver det som registrerade fornlämningar redan utgör.

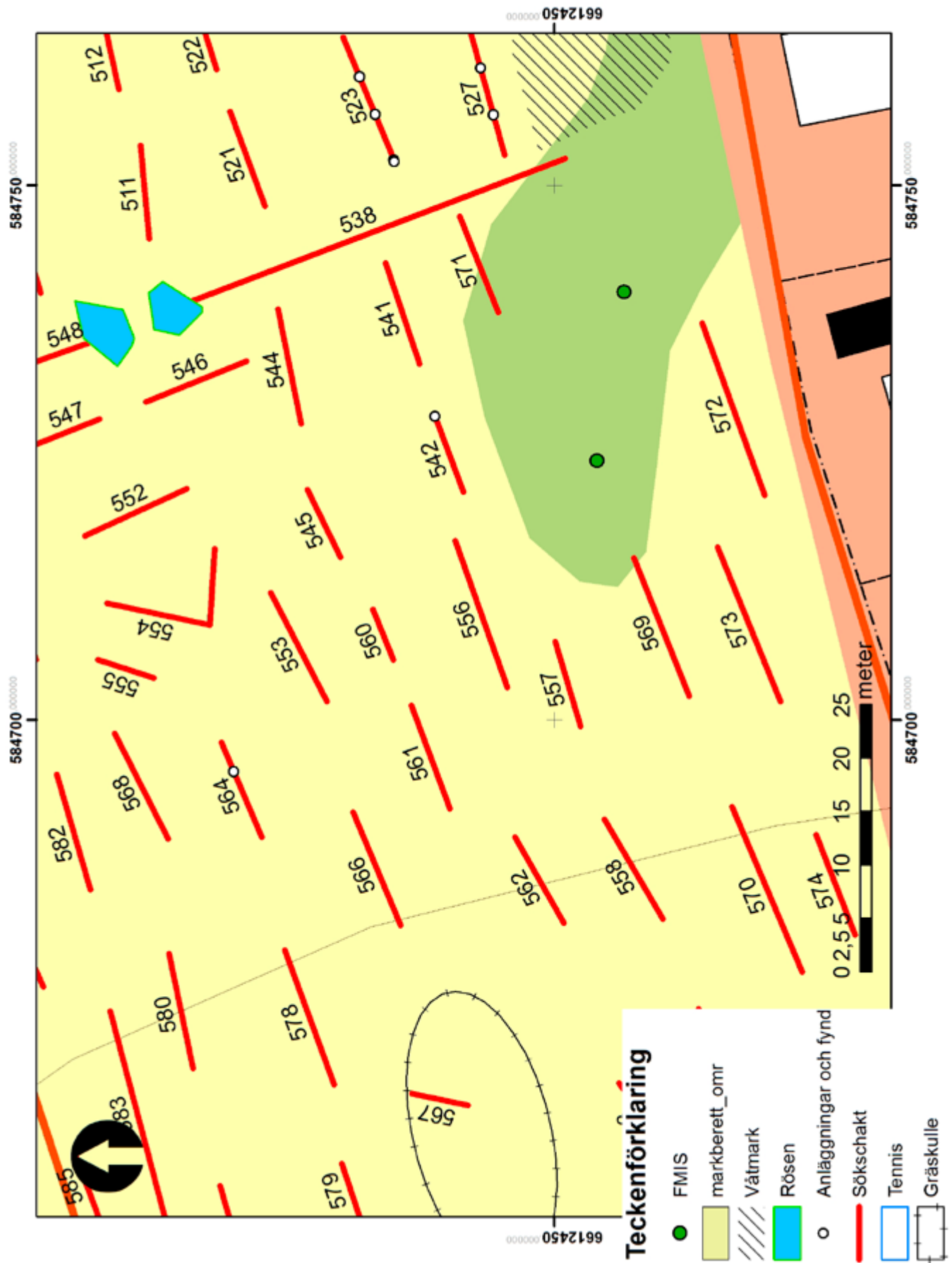
Arkeologgruppen AB bedömer därför att utredningen väl motsvarar det syfte som ställdes upp undersökningsplanen.

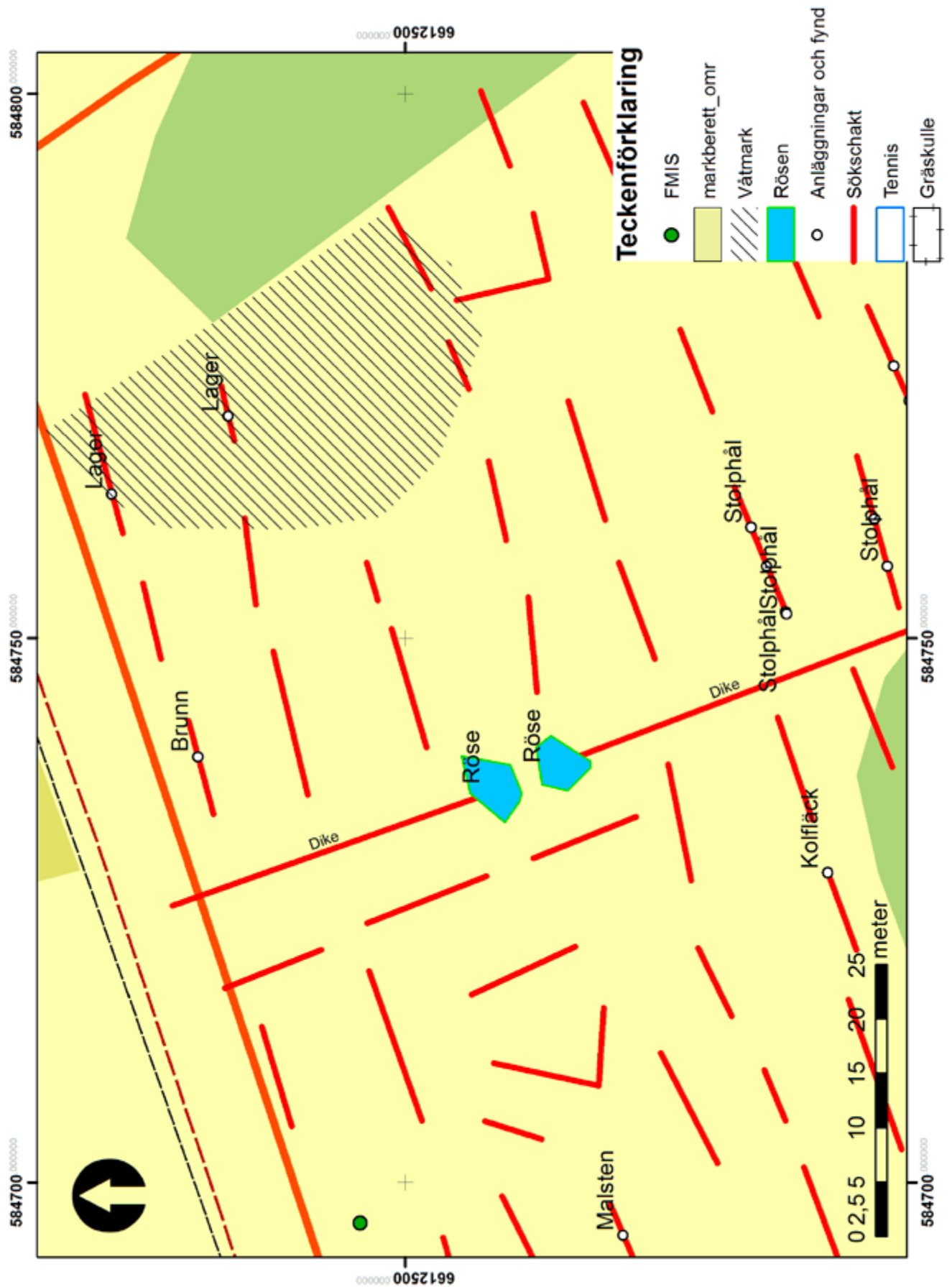

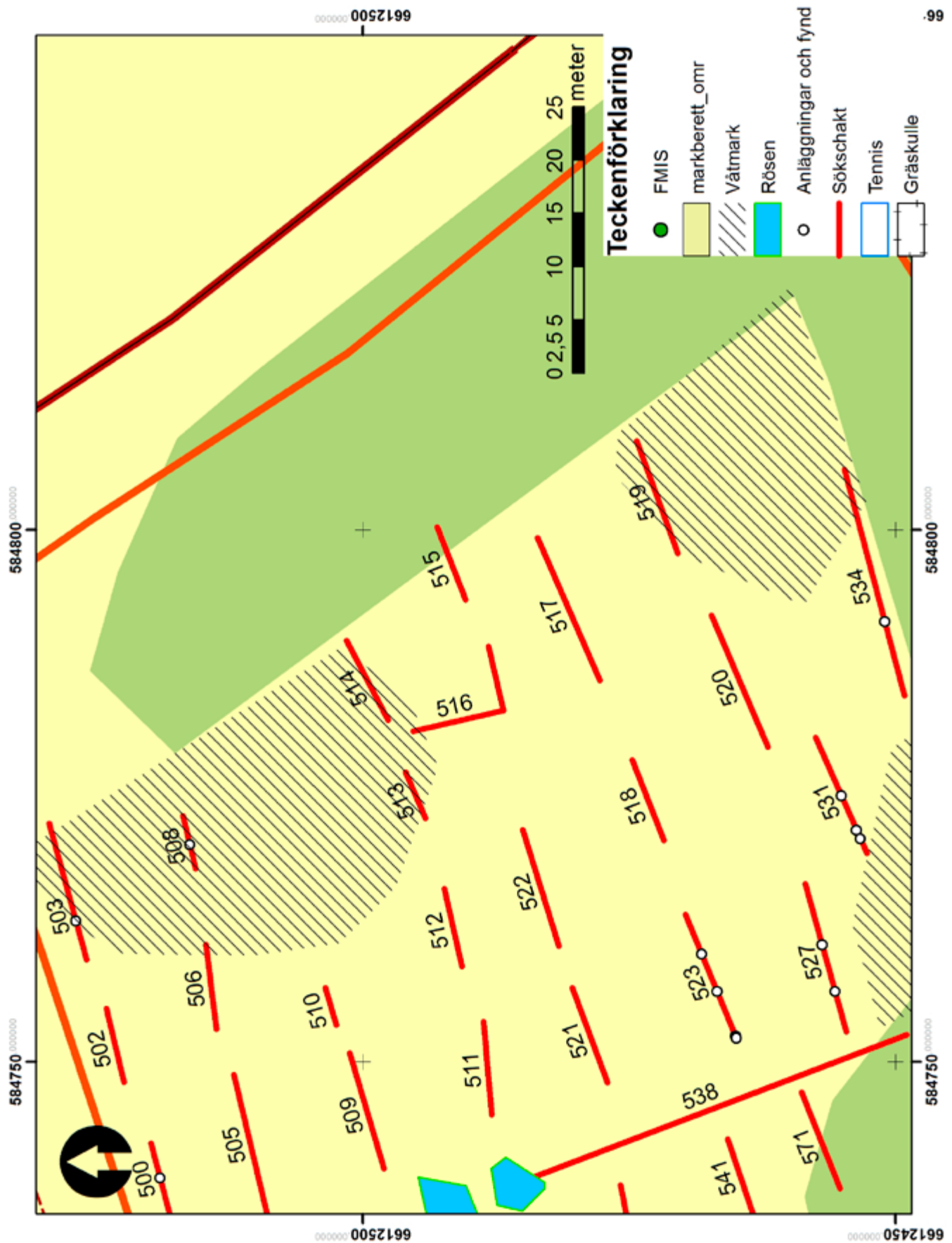

Figur 7. Plan över den norra mellandelen. Skala 1:500.

Figur 9. Plan över den nordöstra delen. Skala 1:500.

Figur 11. Den artificiellt tillkomna kullen i områdets västra del. Kullen har lagts upp i samband med markberedning för gräsmatta och parkmark.

Referenser

Tryckta källor

- Annuswer, B. & Karlsson, C. 2003. *Tunby gård. Fem gårdsfaser från bronsålder till vendeltid*. Tunby 4:48,4:88, RAÄ 21 : S:t Ilians socken, Västerås stad, Västmanland. Arkeologisk undersökning. Riksantikvarieämbetet Arkeologiska undersökningar Rapport 2002:15. Stockholm.
- Appelgren, K. 2009. *Norra Rönneby. Boplatslämningar från romersk järnålder och folkvandringstid-vendeltid*. Västmanland, Västerås (F.d. Skerike) socken, Västerås 4:79, Västerås 1429, Västerås 1431. Arkeologisk förundersökning. Riksantikvarieämbetet UV Mitt rapport 2009:39. Stockholm.
- Karlenby, L., Graner, G. & Johannessen, A-C. 2004. *Hem till stenåldersbyn*. En boplatz från övergången mellan senneolitikum och äldre bronsålder vid Eriksborg och Persbo. Västmanland, Skerike socken, Brottberga 6:12, Brottberga 6:13, RAÄ 645:3. Arkeologisk undersökning. Riksantikvarieämbetet UV Bergslagen rapport 2004:18. Örebro.
- Kjellberg, J. 2006. *Hovdesta, Nybygget och Åby - Kartstudie och inventering i Svartådalen*. Utredning, etapp 1. Hovdesta, Nybygget och Åby. Skerike socken. Västmanland. Stiftelsen Kulturmiljövård Mälardalen. Rapport 2006:3. (RAÄ dnr 321-3380-2007).
- Sundin, L. 2014. *Brottberga*. Arkeologisk förundersökning och arkeologisk särskild undersökning. Västerås 1050:1, Brottberga 6:22, Västerås sn (fd Skerike sn), Västerås kommun, Västmanland. SAU Rapport 2014:11. Uppsala.
- Ählström, J. 2004. *Brottberga Hage. Boplatslämningar från bronsålder och äldre järnålder*. Särskild undersökning, RAÄ 639:3 och 1039, Brottberga 6:3 och 6:25, Skerike socken, Västmanland. Västmanlands museum Rapport A, 2004:A4. Västerås.

Kartor och arkivmaterial

WEBBMATERIAL

Ortnamnsregistret SOFI, Uppsala

Tekniska och administrativa uppgifter

Län	Västmanland
Kommun	Västerås
Landskap	Västmanland
Socken	Västerås (f.d. St. Ilans)
Fastighet	Billsta, del av Västerås 4:79

Fornlämningsnummer

Västerås 66:1–3, 68:1

Lämningsstyp

Gravar, älvkvarnsförekomst

Datering

Bronsålder-järnålder

Typ av undersökning

Utredning

Länsstyrelsens beslutsdatum

01-11-29

Länsstyrelsens diarienummer

431-3591-2016

Arkeologgruppens projektnummer

Ag2016_80

Projektleddning	Leif Karlenby
Personal	Leif Karlenby, Nina Balknäs

Undersökningstid	2017-03-30 till 2017-04-04
Exploateringsyta	24 000 m ²
Undersökt yta	1162 m ² , 726 löpmeter
Inmätningsteknik	RTK-GPS
Koordinatsystem	SWEREF 99 TM
Höjdsystem	RH 2000

Arkiv

Arkivmaterial förvaras tillsvidare hos Arkeologgruppen AB.

Digitalt arkiv

Digitala data förvaras tillsvidare hos Arkeologgruppen AB.

Fynd

Ett fynd omhändertogs (malstenslöpare).

Förvaras hos Arkeologgruppen AB i väntan på fyndfördelning.

Bilagor

Bilaga 1. Schaktlista

OS500

9x1,6 meter, 0,3-0,4 meter djupt. Överst fanns gräs, därunder matjord/ploglager med ett djup av 0,2 meter. Därunder fanns glaciala lager med flammig eller varvig silt. I östra änden fanns A501.

OS502

7x1,6 meter, 0,2-0,3 meter djupt. Överst fanns gräs, därunder matjord/ploglager med ett djup av 0,2 meter. Därunder naturlig, gulbrun silt.

OS503

14x1,6 meter, 0,3-0,5 meter djupt. Överst fanns gräs, därunder matjord/ploglager med ett djup av 0,2 meter. Därunder 0,2 meter förmodligen nedplöjt siltigt materia som överlagrar A504, ett kolhaltigt lager med enstaka skärviga stenar. Detta låg i en svacka i östra delen av schaktet. I botten fanns glaciala lager med varvig silt.

OS505

12x1,6 meter, 0,3 meter djupt. Överst fanns gräs, därunder matjord/ploglager med ett djup av 0,2 meter. Därunder fanns gulbrun silt. Mellan 3-6 meter från västra änden fanns en bågformad, flack ränna. Innehöll tegel bränd kalk. Registrerades ej.

OS506

9x1,6 meter, 0,3-0,7 meter djupt. Överst fanns gräs, därunder matjord/ploglager med ett djup av 0,2 meter. Därunder 0,1 meter gulbrun mjäla. Därunder 0,1-0,2 meter tjockt kulturlager (A507 med gråsvart lera/silt med fynd av tegel, rödgods och spikar. I botten under detta fanns flera stenar, tegel med mera. Lagret var vattenavsatt. Kulturlagret och det vattenavsatta lagret utgjorde del av större område med sank natur (sen nedan).

OS508

6x1,6 meter, 0,3-1,0 meter djupt (djupgrävdes för bedömning av geologiska lager). Överst fanns gräs, därunder matjord/ploglager med ett djup av 0,2 meter. Därunder fanns glaciala lager med flammig eller varig silt. Därunder 0,1 meter gulbrun mjäla. Även i detta schakt fanns kulturlager A507 och under detta ett vattenavsatt lager med enstaka recenta fynd samt sten. 0,6 meter under ytan fanns sterila lager.

OS509

12x1,6 meter, 0,3 meter djupt. Överst fanns gräs, därunder matjord/ploglager med ett djup av 0,2 meter. Därunder fanns gulbrun silt.

OS510

4x1,6 meter, 0,2-0,3 meter djupt. Överst fanns gräs, därunder matjord/ploglager med ett djup av 0,2 meter. Därunder spår av A507. I botten fanns gulbrun silt.

OS511

7,5x1,6 meter, 0,3 meter djupt. Överst fanns gräs, därunder matjord/ploglager med ett djup av 0,2 meter. Därunder fanns gulbrun silt.

OS512

9x1,6 meter, 0,3 meter djupt. Överst fanns gräs, därunder matjord/ploglager med ett djup av 0,2 meter. Därunder fanns gulbrun silt.

OS513

5x1,6 meter, 0,3-0,4 meter djupt. Överst fanns gräs, därunder matjord/ploglager med ett djup av 0,2 meter. Därunder fanns gulbrun silt. Spår av A507, dock sparsamma.

OS514

10x1,6 meter, 0,6 meter djupt. Överst fanns gräs, därunder matjord/ploglager med ett djup av 0,2 meter. Därunder fanns ett siltlager som överlagrade A507. Ställvis innehöll A507 detta lager ställvis relativt stor mängd skärvsten.

OS515

8x1,6 meter, 0,5-1,0 meter djupt. Överst fanns gräs, därunder matjord/ploglager med ett djup av 0,2 meter. Därunder ett siltigt lager med inslag av finsand 0,2-0,3 meter tjockt. Därunder ett "kladdigt" siltlager, förmodligen naturligt (vattenbemängt). A507 saknas.

OS516

12x1,6 meter, 0,5-0,8 meter djupt. Grävt i vinkel (4x8 meter). Överst fanns gräs, därunder matjord/ploglager med ett djup av 0,2 meter. Därunder fanns ett äldre ploglager 0,2 meter. I botten fanns gulbrun silt.

OS517

9x1,6 meter, 0,5 meter djupt. Överst fanns gräs, därunder matjord/ploglager med ett djup av 0,2 meter. Därunder siltigt-sandigt lager. I botten fanns lerig silt.

OS518

12x1,6 meter, 0,2-0,3 meter djupt. Överst fanns gräs, därunder matjord/ploglager med ett djup av 0,2 meter. Därunder steril silt.

OS519

11x1,6 meter, 0,5-0,6 meter djupt. Överst fanns gräs, därunder matjord/ploglager med ett djup av 0,2 meter. Därunder steril lera/silt.

OS520

12x1,6 meter, 0,5 meter djupt. Överst fanns gräs, därunder matjord/ploglager med ett djup av 0,2 meter. Därunder fanns steril silt.

OS521

10x1,6 meter, 0,3 meter djupt. Överst fanns gräs, därunder matjord/ploglager med ett djup av 0,2 meter. Därunder fanns steril silt.

OS522

11x1,6 meter, 0,3-0,4 meter djupt. Överst fanns gräs, därunder matjord/ploglager med ett djup av 0,2 meter. Därunder fanns steril silt.

OS523

13x1,6 meter, 0,2-0,5 meter djupt. Överst fanns gräs, därunder matjord/ploglager med ett djup av 0,2 meter. Därunder fanns steril silt. I schaktets södra del fanns ett tunt, diffust lager med mörkfärgad silt och enstak inslag av kol. I schaktet påträffades fyra stolphål (A524, 525, 526 och 530).

OS527

8x1,6 meter, 0,2-0,3 meter djupt. Överst fanns gräs, därunder matjord/ploglager med ett djup av 0,2 meter. Därunder gulbrun silt. Två stolphål påträffades (A528, 529).

OS531

11x1,6 meter, 0,2-0,3 meter djupt. Överst fanns gräs, därunder matjord/ploglager med ett djup av 0,2 meter. Därunder fanns steril silt. Två stolphål påträffades, belägna 2 meter från den östra änden och 0,2 meter isär (A532, 533).

OS534

12x1,6 meter, 0,5 meter djupt. Överst fanns gräs, därunder matjord/ploglager med ett djup av 0,2 meter. Därunder fanns steril silt. I delar av schaktet fanns gråaktigt lager med kulturinslag, bland annat tegel och glas.

OS541

10x1,6 meter, 0,3 meter djupt. Överst fanns gräs, därunder matjord/ploglager med ett djup av 0,2 meter. Därunder fanns steril silt.

OS542. 8x1,6 meter, 0,3 meter djupt. Överst fanns gräs, därunder matjord/ploglager med ett djup av 0,2 meter. Därunder fanns steril silt. I hela schaktet fanns ett tunt kulturlager.

OS544

11x1,6 meter, 0,3-0,4 meter djupt. Överst fanns gräs, därunder matjord/ploglager med ett djup av 0,2 meter. Därunder fanns 0,1-0,2 meter tjockt lager med till synes k-påverkad jord, men innehöll ingenting. I botten fanns steril silt.

OS545

8x1,6 meter, 0,4-0,5 meter djupt. Överst fanns gräs, därunder matjord/ploglager med ett djup av 0,2 meter. Därunder fanns steril silt.

OS546

9x1,6 meter, 0,2-0,3 meter djupt. Överst fanns gräs, därunder matjord/ploglager med ett djup av 0,2 meter. Därunder fanns steril silt.

OS547

10x1,6 meter, 0,2-0,3 meter djupt. Överst fanns gräs, därunder matjord/ploglager med ett djup av 0,2 meter. Därunder fanns steril silt.

OS549

9x1,6 meter, 0,3 meter djupt. Överst fanns gräs, därunder matjord/ploglager med ett djup av 0,2 meter. Därunder fanns steril silt.

OS550

12x1,6 meter, 0,2 meter djupt. Överst fanns gräs, därunder matjord/ploglager med ett djup av 0,2 meter. Därunder fanns steril silt. Fynd av bränd lera och rödgods (tillvaratogs ej).

OS551

15x1,6 meter, 0,2 meter djupt. Överst fanns gräs, därunder matjord/ploglager med ett djup av 0,2 meter. Därunder fanns steril silt. Glaserat rödgods (tillvaratogs ej).

OS552

12x1,6 meter, 0,2 meter djupt. Överst fanns gräs, därunder matjord/ploglager med ett djup av 0,2 meter. Därunder fanns steril silt.

OS553

13x1,6 meter, 0,2 meter djupt. Överst fanns gräs, därunder matjord/ploglager med ett djup av 0,2 meter. Därunder fanns steril silt.

OS554

12x1,6 meter, 0,3 meter djupt. Grävt i vinkel (8+4 meter). Överst fanns gräs, därunder matjord/ploglager med ett djup av 0,2 meter. Därunder fanns steril silt.

OS555

8x1,6 meter, 0,2 meter djupt. Överst fanns gräs, därunder matjord/ploglager med ett djup av 0,2 meter. Därunder fanns steril silt. Flera block (<1,0 meter).

OS556

17x1,6 meter, 0,2 meter djupt. Överst fanns gräs, därunder matjord/ploglager med ett djup av 0,2 meter. Därunder fanns steril silt.

OS557

11x1,6 meter, 0,2 meter djupt. Överst fanns gräs, därunder matjord/ploglager med ett djup av 0,2 meter. Därunder fanns steril silt.

OS558

9x1,6 meter, 0,2 meter djupt. Överst fanns gräs, därunder matjord/ploglager med ett djup av 0,2 meter. Därunder fanns steril silt.

OS559

7x1,6 meter, 0,2 meter djupt. Överst fanns gräs, därunder matjord/ploglager med ett djup av 0,2 meter. Därunder fanns steril silt.

OS560

5x1,6 meter, 0,2 meter djupt. Överst fanns gräs, därunder matjord/ploglager med ett djup av 0,2 meter. Därunder fanns steril silt.

OS561

11x1,6 meter, 0,2 meter djupt. Överst fanns gräs, därunder matjord/ploglager med ett djup av 0,2 meter. Därunder fanns steril silt.

OS562

11x1,6 meter, 0,2 meter djupt. Överst fanns gräs, därunder matjord/ploglager med ett djup av 0,2 meter. Därunder fanns steril silt.

OS563

11x1,6 meter, 0,2 meter djupt. Överst fanns gräs, därunder matjord/ploglager med ett djup av 0,2 meter. Därunder fanns steril silt.

OS564

11x1,6 meter, 0,2 meter djupt. Överst fanns gräs, därunder matjord/ploglager med ett djup av 0,2 meter. Därunder fanns steril silt. I schaktet fanns ett stolphål (A565).

OS566

12x1,6 meter, 0,2 meter djupt. Överst fanns gräs, därunder matjord/ploglager med ett djup av 0,2 meter. Därunder fanns steril silt.

OS567

5x1,6 meter, 0,2 meter djupt. Överst fanns gräs, därunder matjord/ploglager med ett djup av 0,2 meter. Därunder fanns steril silt.

OS568

13x1,6 meter, 0,2 meter djupt. Överst fanns gräs, därunder matjord/ploglager med ett djup av 0,2 meter. Därunder fanns steril silt.

OS569

12x1,6 meter, 0,2 meter djupt. Överst fanns gräs, därunder matjord/ploglager med ett djup av 0,2 meter. Därunder fanns steril silt.

OS570

17x1,6 meter, 0,2 meter djupt. Överst fanns gräs, därunder matjord/ploglager med ett djup av 0,2 meter. Därunder fanns steril silt.

OS571

13x1,6 meter, 0,2 meter djupt. Överst fanns gräs, därunder matjord/ploglager med ett djup av 0,2 meter. Därunder fanns steril silt.

OS572

10x1,6 meter, 0,2 meter djupt. Överst fanns gräs, därunder matjord/ploglager med ett djup av 0,2 meter. Därunder fanns steril silt.

OS573

7x1,6 meter, 0,2 meter djupt. Överst fanns gräs, därunder matjord/ploglager med ett djup av 0,2 meter. Därunder fanns steril silt.

OS574

7x1,6 meter, 0,2 meter djupt. Överst fanns gräs, därunder matjord/ploglager med ett djup av 0,2 meter. Därunder fanns steril silt.

OS577

4x1,6 meter, 0,2 meter djupt. Överst fanns gräs, därunder matjord/ploglager med ett djup av 0,2 meter. Därunder fanns steril silt.

OS578

11x1,6 meter, 0,2 meter djupt. Överst fanns gräs, därunder matjord/ploglager med ett djup av 0,2 meter. Därunder fanns steril silt.

OS579

9x1,6 meter, 0,2 meter djupt. Överst fanns gräs, därunder matjord/ploglager med ett djup av 0,2 meter. Därunder fanns steril silt.

OS580

8x1,6 meter, 0,2 meter djupt. Överst fanns gräs, därunder matjord/ploglager med ett djup av 0,2 meter. Därunder fanns steril silt.

OS581

14x1,6 meter, 0,2 meter djupt. Överst fanns gräs, därunder matjord/ploglager med ett djup av 0,2 meter. Därunder fanns steril silt.

OS582

13x1,6 meter, 0,2 meter djupt. Överst fanns gräs, därunder matjord/ploglager med ett djup av 0,2 meter. Därunder fanns steril silt.

OS583

24x1,6 meter, 0,2 meter djupt. Överst fanns gräs, därunder matjord/ploglager med ett djup av 0,2 meter. Därunder fanns steril silt.

OS584

14x1,6 meter, 0,2 meter djupt. Överst fanns gräs, därunder matjord/ploglager med ett djup av 0,2 meter. Därunder fanns steril silt.

OS585

16x1,6 meter, 0,2 meter djupt. Överst fanns gräs, därunder matjord/ploglager med ett djup av 0,2 meter. Därunder fanns steril silt.

OS587

17x1,6 meter, 0,2 meter djupt. Överst fanns gräs, därunder matjord/ploglager med ett djup av 0,2 meter. Därunder fanns steril silt.

OS588

15x1,6 meter, 0,2 meter djupt. Överst fanns gräs, därunder matjord/ploglager med ett djup av 0,2 meter. Därunder fanns steril silt.

OS589

15x1,6 meter, 0,2 meter djupt. Överst fanns gräs, därunder matjord/ploglager med ett djup av 0,2 meter. Därunder fanns steril silt.

OS590

15x1,6 meter, 0,2 meter djupt. Överst fanns gräs, därunder matjord/ploglager med ett djup av 0,2 meter. Därunder fanns steril silt.

OS591

20x1,6 meter, 0,2 meter djupt. Överst fanns gräs, därunder matjord/ploglager med ett djup av 0,2 meter. Därunder fanns steril silt.

OS592

12x1,6 meter, 0,2 meter djupt. Överst fanns gräs, därunder matjord/ploglager med ett djup av 0,2 meter. Därunder fanns steril silt.

OS593

17x1,6 meter, 0,2 meter djupt. Överst fanns gräs, därunder matjord/ploglager med ett djup av 0,2 meter. Därunder fanns steril silt.

OS594

11x1,6 meter, 0,2 meter djupt. Överst fanns gräs, därunder matjord/ploglager med ett djup av 0,2 meter. Därunder fanns steril silt.

OS595

7x1,6 meter, 0,2 meter djupt. Överst fanns gräs, därunder matjord/ploglager med ett djup av 0,2 meter. Därunder fanns steril silt.

Bilaga 2. Anläggningslista

A501

Brunn?, 2m i diameter, rund mörkfärgning – grå till gråbrun lera/silt. Enstaka sten <0,10 meter, enstaka små kolfnyk. Kan vara vanlig grop eller rest efter borttaget block.

A504

Kulturlager, 0,1 meter tjock kulturlager med kolhaltigt innehåll, enstaka skärvida stenar. Förmodligen en del av A507.

A507

Kulturlager, ett 0,1-0,2 meter tjockt kulturlager som förekom i sju stycken schakt (OS503, OS506, OS508, OS510, OS513, OS514, OS516). Det bestod av gråsvart lera/silt med inslag av tegel, rödgods och spikar. Det överlagrade också ett vattenavsatt lager som innehöll små rester av recent material. Även A507 torde kunna vara vattenavsatt. Området var än idag sankt.

OS523 innehöll fyra stolphål:

5 meter från den östra änden fanns:

A524

Stolphål, 0,25 meter i diameter, 0,05 meter djupt med skålformad botten. Fyllning av gråbrun silt med finsandsinslag.

3 meter väster om A524 fanns:

A525

Stolphål, 0,30 meter i diameter, 0,05 meter djupt med skålformad botten. Färgning efter stolpe 0,20 meter i diameter. Grå silt med enstaka mikrokol.

4 meter väster om A525 fanns:

A526

Stolphål, 0,40 meter i diameter. 0,04 meter djupt med skålformad botten. Gråbrun silt. Bränd lera.

Strax invid A526 fanns:

A530

Stolphål, 0,30 meter i diameter, 0,04 meter djupt med skålformad botten. Grå silt.

OS527 innehöll två stolphål:

4,5 meter från den västra änden fanns:

A528

Stolphål, 0,25 meter i diameter, 0,04 meter djupt med skålformad botten. Grå silt.

2 meter öster om A528 fanns:

A529

Stolphål, 0,25 meter i diameter, 0,04 meter djupt med skålformad botten. Grå silt.

OS531 innehöll två stolphål:

2 meter från den östra änden fanns:

A532

Stolphål. 0,30 meter i diameter, tre skoningsstenar. Grävdes ej.

A533

Stolphål. 0,35 meter i diameter, två skoningsstenar. Grävdes ej.

A537

Stenröse/röjningssten, 10 meter i diameter, block upplagda över ett eventuellt röjningsröse av äldre datum. Låg i kanten upp mot impedimentet med stensättningarna Västerås 66:1-3.

A539

Röjningsröse, 5 meter i diameter, 0,5 meter högt. Lagt av 0,5-1,0 meter stora stenar. Förmodligen äldre än diken som passerar, men ändå inte så gammalt.

A540

Röjningsröse, 5 meter i diameter, 0,5 meter högt. Lagt av 0,5-1,0 meter stora stenar. Förmodligen äldre än diken som passerar, men ändå inte så gammalt.

A543

Kolfläck, 0,20 meter i diameter. Kolet spritt även i närområdet. Belägen precis i nordöstra hörnet av schakt OS542.

A565

Stolphål, 0,40 meter i diameter. Fylld med brunaktig jord. Kol efter stolpe 0,15 meter i diameter. Sannolikt sentida.

